

Ponor Ponikve II

Prva speleološka istraživanja ponora Ponikve II poduzeli su članovi Speleološkog društva Hrvatske 1960. godine. Prilikom te akcije istražen je dio ponora i načinjena skica tlocrta. Naknadnim istraživanjem, koje su poduzeli speleolozi iz PD »Željezničar« 2. studenog 1968, otkriveni su novi nepoznati dijelovi ponora. Istog dana načinjen je kompletan topografski nacrt iz kojeg se vidi da je ponor dug 502 m i dubok 100 m.

Ponor Ponikve II nalazi se na području brežuljaste zaravni koja se od Kupjaka pruža prema Ravnoj Gori, 1100 m udaljen u smjeru sjeveroistoka od crkve u selu Šije (uz cestu Kupjak—Ravna Gora). Otvor ponora smješten je u podnožju trideset metara visoke vertikalne stijene, u sjevernom dijelu velikog kamenog amfiteatra, gdje poniru dva potoka na 45° 23' 23" sjeverne geografske širine i 15° 4' 44" istočne geografske dužine (po Greenwichu).

Ipod okomite stijene vodi u ponor kanal koji se između urušenih kamenih blokova spušta sve do horizontalnog kanala 15 m dublje. Odavde se ponor nastavlja u obliku prostranog kanala daljnjih 47 m, spuštajući se pritom 6 m dublje u smjeru sjevera. Na 47. m od ulaza glavni kanal mijenja smjer nekoliko puta, pružajući se u pravcu sjevera u dužini od 8 m i u pravcu istoka 7 odnosno 17 m, sve do prostorije u koju vodi 20 m duboka stepenica. Visina kanala u dijelu ponora do stepenice varira oko 4 m. Tlo kanala uglavnom tvori gola stijena mjestimice prekrivena kamenim blokovima, šljunkom, pijeskom i muljevitim nanosima.

Na dvadesetom metru od ulaza na desnoj strani u pravcu istoka odvađa se sporedni kanal dug 30 m s dva postrana kanala. Prvi se postrani kanal odvađa na desetom metru od ulaza u sporedni kanal, a drugi na dvadesetom metru. Prvi se kanal proteže u obliku petlje duge 42 m dok se drugi, lagano vijugajući, proteže u dužini od 60 m i završava u blatom začepjenoj pukotini. Sporedni kanal koji se od glavnog kanala proteže u smjeru isto—sjeveroistok, ponovo se spaja sa glavnim kanalom kroz otvor na južnoj strani prostorije 25 m više od tla. Od ove prostorije ponor se dalje nastavlja u obliku prostranog kanala koji lagano zavija i spušta se generalnim smjerom pružanja prema istoku u dužini od 160 m i završava u sifonu na 100 m ispod razine ulaza u ponor. Visina kanala varira od 30 m u najvišim dijelovima do svega 30 cm u najnižim dijelovima prije sifona. Na 75. i 35. m prije sifona odvajaju se dva prostrana pukotinska kanala u pravcu juga, uspinjući se i postepeno sužavajući. Zbog nedostatka vremena prilikom istraživanja ovi kanali nisu potpuno ispitani. Iz istog razloga nije istražena ni uska pukotina koja se na 35. m od sifona nešto iznad glavnog kanala pruža prema sifonu. U pukotini se osjeća strujanje zraka što ukazuje na mogućnost postojanja prostranog kanala iza pukotine.

Ponor je nastao u uslojenim trijaskim dolomitima erozivnim i korozivnim djelovanjem potokâ, koji se sa zaravni slijevaju u ponor, uzduž pukotina smjera sjever—jug, istok—zapad. Sigasti oblici razvijeni su samo u sporednom kanalu, koji je stariji dio ponora, a ujedno je izvan domašaja voda koje protiču glavnim kanalom.

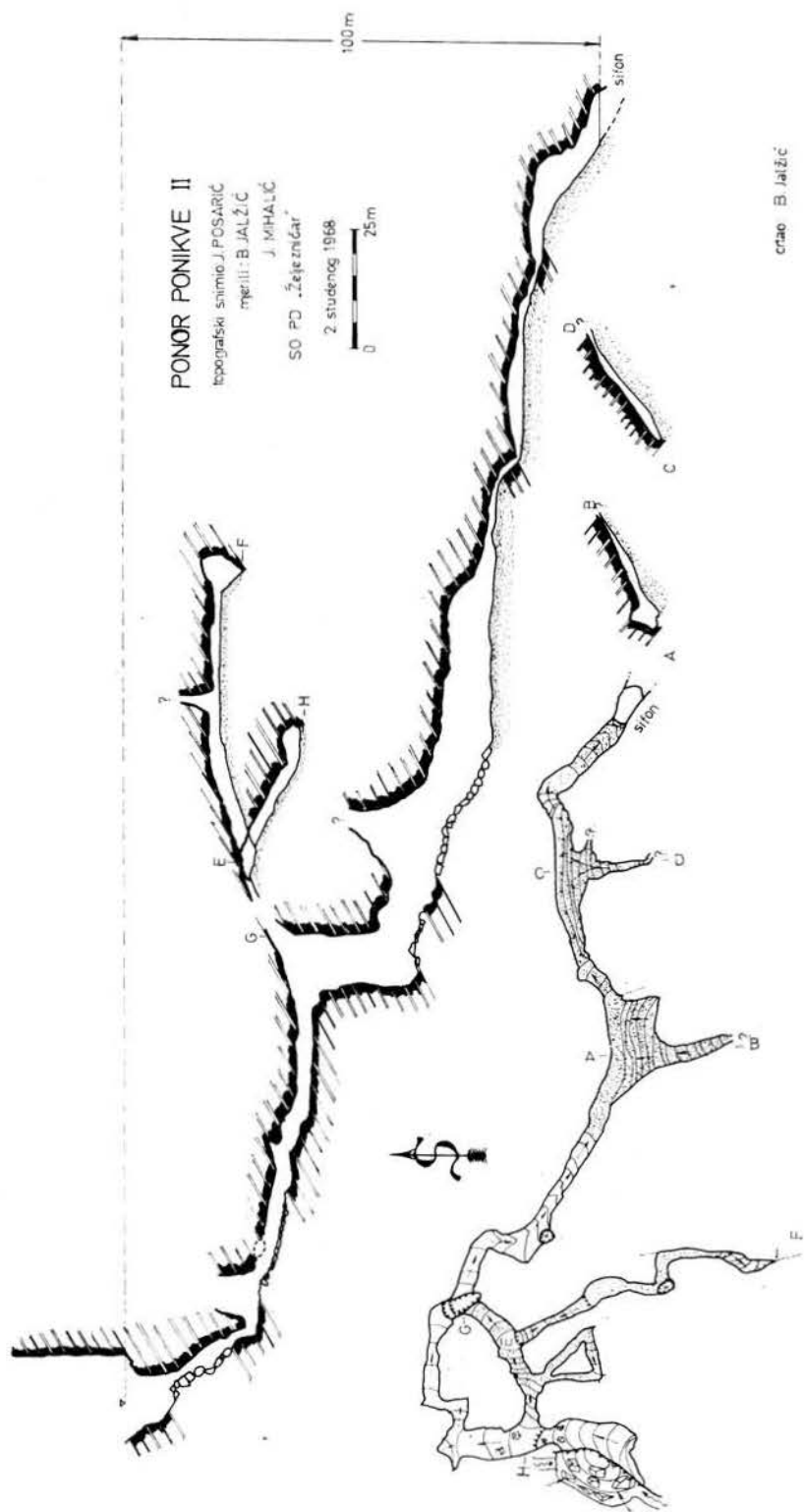
Naknadnim posjetom u lipnju 1973. godine u ponoru su sabrane tri vrste spiljskih kornjaša: *Typhlotrechus bilimeki* (subsp.), *Anophtalmus hirtus korteksi* i *Parapropus sericeus stileri*.

LITERATURA

- Božić V., 1966—67, Ponor pod Kosicom, Speleolog, XIV i XV, 11—14, Zagreb.
 Pretner E., 1973, Koleopterološka fauna pećina i jama Hrvatske, Krš Jugoslavije JAZU 8/6, 16, Zagreb.

SUMMARY

The entrance in abyss of Ponikve II is located at latitude of 45° 23' 23" N and longitude 15° 4' 44" E, northeast from the village Šije (a long the road from Kupjak to Ravna Gora) and in the northern part of rocky where two brooks sink into subterranean passages. The abyss is 502 meters long and 100 meters deep. The investigations were performed in 1960 by the Speleological Society of Croatia and in 1968 by the Speleological section of Alpine Club »Željezničar« from Zagreb.

crtao B. Jalžić